

בקהילה

מי אנוכי

המגיד שיעור שהביא לעולם את הלהיט 'דאווענען' ומקהלת 'יונגערליך', חרד לגורלם הרוחני של 'ילדי הפלא'. שיחה

חידת הינוקא

שיעוריו העמוקים של האברך בן ה-32 שגדל בספרד סוחפים אליהם את העילויים ודמותו מסעירה את עולם התורה. הגאון רבי שלמה יהודה בארי. חשיפה

מורה נבוכים

"אהבו את הילדים, קיימו עמם קשר עמוק ואמיתי. רק כך הם יישארו קרובים". זקן ראשי הישיבות בארה"ב הגאון רבי משה גרין. מפגש מרומם

מגיד לדורות

בעיצומה של אם כל המגפות באירופה, כתב הסופר היהודי את 'הגדת הדבר' בה התנחם מהשכול האישי. הצצה

עבדים היינו

כשנלסון מנדלה היה עובד זוטרי במשרד עורכי-הדין של אבא: הרב דב סידלסקי משחזר

אור חדש

העולם שאחרי ה'קורונה': הסופר יאיר וינשטוק במסה עוצרת נשימה

ארץ שממה

'מסע בשניים' בארץ ההסגר - מאילת ועד מירון: מרדכי וינשטוק ויצחק פלדמן

ניגון קוזמיר

יער מלא השראה, חסידים רוויי אמונה והדי נגינתו של רבי יחזקאל מקוזמיר ז"ע. שבת בעיירה הפולנית

תורה וגדולה

בין חברון לפוניבז': מלווה בראשי הישיבות והתלמידים הוותיקים, יצא הרב יעקב ב. פרידמן למסע עומק בחדרי החדרים של ממלכות התורה שקוממו מחדש את עולם הישיבות, מפצח את הסודות והמיתוסים ועומד על הפערים העמוקים

ארץ גושן

"הקור הרוחני המנשב ברחוב, מבריא אותנו פנימה": חברה מועצת העיר החרדית של מונטריאול והעסקן החסידי המקורב לראש הממשלה הקנדי. סיוור

גיליון 'חדשות בקהילה' מופיע בנפרד, דרוש אותו מהמוכר

נפש שוקקה סדרה חדשה בהמשכים

בקהילה מאחל לקוראים, למנויים ולכל בית ישראל חג כשר ושמח

לרגל המצב, חבילת החג המורחבת במהדורה דיגיטלית מיוחדת לאחינו בכל תפוצות העולם היהודי, קריאה מועילה, חג כשר ושמח ובשורות טובות, צוות 'בקהילה'

בקהילה

פסח תש"פ

הארת פנים

הרי אני כבן
שבעים שנה
• עמקות,
בקיאות,
מסרים
פשוטים,
הארת פנים
וכישורי
נגינה על
פסנתר

יצחק פלדמן
צילומים: שלומי טריכטר

את שנות ילדותו העביר במדינת ספרד. שנים ספורות לאחר שקבע את מושבו בראשון לציון, החל למסור שיעורים. מאז, המונים מתלחששים בסקרנות אודות ה'ינוקא' • יצחק פלדמן ביקש להתחקות אחר דמותו של הגאון הפלאי רבי שלמה יהודה בארי, מי שבקושי מלאו לו 32 שנים ודמותו מסעירה חלקים נרחבים בעולם החרדי • תופעה

תופעה מאלפת. המונים נקהלים לשיעור מה'ינוקא' בחורף האחרון

אתו השומעים מטפסים לגבהים. הוא פותח את דבריו בביאור שורש הניסים שהיו בכל דור ודור. משם מסתעפים הדברים לעומק פנימיות דיני טומאה וטהרה. אחר כך הוא מנווט את הספינה הגדולה לנקודה של כבוד צלם אלוקים שבכל אדם. המושגים רצים כמו בסרט נע, המקורות גם הם מתחלפים בקצב מסחרר, והשומעים, הם אינם יודעים את נפשם. חשוב לו שהם ייצאו עם מסר ברור. שלא יהיו דברי תורתו כהלכה שאין עמה מעשה. לכן הוא מעודד אותם כדרכו למידות טובות: "כל האסונות יורדים לעולם רק בגלל שלא מכבדים אחד לשני. צריך לכבד כל אחד ואחד ובפרט הורים, חכמים וזקנים". הניגודיות שבין העמקות והבקיאות שבה פותח את דבריו לבין המסרים הפשוטים עליהם הוא חוזר הלכה למעשה היא בולטת. דווקא בשלהם הוא מוכן למסור את השיעור, ולצאת ממקומו הטבעי והמסתגר. הוא אינו בא לכאן כדי לחולל מופע קסמים תורני. המטרה שלו אחת:

וגובר. ולא רק גמרא. גם תלמוד ירושלמי 'נשפך' על השולחן כמו יין, ויחד איתם ספרי וספרא, מדרש רבה, אגדות חז"ל, ראשונים ואחרונים, זוהר, כתבי האר"י, חסידות, ספרי הלכה קדמונים ועד פוסקי זמנינו. הינוקא מקפיד לציין כל פסוק, אמרה או שיטה – היכן בדיוק נכתבו. לא די לו בשם הספר. הוא מציין את הדף, את העמוד, את המהדורה שבה מופיעים הדברים, ואת חילופי הגרסאות שבין המהדורות השונות. הבעת הסקרנות שעל פני הקהל הולכת ונמתחת להבעת תדהמה. הם מרותקים קדימה, מותחים את גבם וצווארם כדי לתפוס כל מראה ושמועה. מעולם לא נתקלו במעמד שכזה, בו התורה כולה נמסרת על פה כאילו היושב מולם שינן אותה במשך מאות ואלפי שנים. לצד הבקיאות הבלתי נתפסת, השומעים נשבים בקסם אהבת התורה. הוא מדבר על התורה כמשוש חייו. כיהלום שאין שני לו בכל העולם. פסגת שאיפותיו, תשוקה עזה שמאחדת בתוכה גשמיות ורוחניות לכדי שלמות היצירה. יחד

פנימית ופניו כבושות בקרקע. אחד מתלמידי החכמים מתכבד להדליק את נרות החנוכה. האורות העולים מהחנוכייה, מרצדים בדיצה של חי המשתחרר מן הסוגר. ריקודם הקסום מוסיף נופך לאווירה המחושמלת. הס מושלך בקהל. לא צריך הרבה כדי להשתלט כאן על הסאונד הציבורי. כולם מצפים כבר לשמוע את הפלא הגדול מתרחש לנגד אוזניהם, והם עושים יד אחת איש עם רעהו כדי להשתיק את האולם כליל. כמה רגעים של שקט הניתן למישוש וחיתוך. שקט של מתח שאפשר לחלק למיליוני יחידות קטנות של דריכות וסקרנות. הוא מרגיש כמו נצח, אך בפועל אורך כמה שניות. ואז הוא מופר. הקול העולה מן המזרח פותח בחרישיות ובצניעות. הבושה ניכרת היטב. הוא אינו רואה עצמו ראוי לעמוד בפני ההמונים ובראשם תלמידי החכמים היושבים מולו. אלא שאט אט, ככל שחולפות הדקות, הוא מתנתק מן המציאות בה הוא עומד, ומרחף יחד עם שומעיו בין דפי הגמרא וקולו הולך

ל נר שלישי של חנוכה. אולם 'משכן יצחק' בירושלים גדוש עד אפס מקום. מאות בני תורה, אברכים ובחורי ישיבות הגיעו לכאן בהמוניהם. הם נושאים את העיניים לעבר שולחן המזרח, ממתנינים לחזות בפלא שנראה לקוח מדורות קודמים. את השורות הראשונות תופסים כמה רבנים ובעלי הוראה מופלגים. גם הם הגיעו כדי להתרשם מקרוב. מאחוריהם אברכים בגילאים שונים. הם מיטיבים את מושבם, וממוללים את זקנם במתח של ציפייה. בסוף האולם מצטופפים בעמידה מאות בחורי ישיבות על טריבונות שהוכנו מבעוד מועד כדי להכיל את ההמונים. לחלק מהנוכחים תהיה זו הפעם הראשונה שהם שומעים את 'הינוקא'. ניתן למשש את ההתרגשות באוויר. הוא נכנס בכפיפות קומה. חליפתו רכוסה בהתכנסות

ילדות רבת נדודים. נילד בספרד

הערצה מפתיעה. בשורה הראשונה נראים בין היתר האדמו"ר רבי שלמה בוסן, הגר"מ קארפ, הגר"ד בצרי הג"י כהן ועוד

ליום. העובדה שבמשך תקופות ארוכות לא היו לו חברים בני גילו, גרמה לו לשקוע בספרים באופן טוטאלי. הוא מצא בהם את כל עולמו. במקום חברים למשחקי כדור ותופסת הוא השתעשע בדמויותיהם של צדיקי עולם קדמונים. כאן החלה לפרוח ערוגה שעתידיה להיות לשם דבר.

כשראה אביו את מסירותו ושקידתו לתורה החל לחסוך פרוטה לפרוטה כדי לקנות עבורו את כל הספרים אשר השיגה ידו במסירות נפש. לא מעט פעמים חסך מפת לחמו לשם כך. הילד שהבין היטב את המצב הכלכלי של הוריו לא ביקש מאומה ואף סירב לומר להוריו אילו ספרים נדרשים לו לצורך לימודו. יום אחד קרא לו אביו והסביר לו שזה מרצונו הטוב. האב התחנן שיאמר לו מה הם שמות הספרים הנדרשים והילד נכנע.

עוד בהיותו ילד כבר הקפיד לקיים את כל מה שלמד בדקדוק עצום. הוא חיבר תפילה מיוחדת שיזכה לזכור ולקיים את תלמודו. כל אימת שהיה פוגש בדבר חידוש, היה מציין זאת במחברת מיוחדת. ברשותו נמצאים חידושי תורה שרשם כבר בעודו בן שש שנים בלבד.

ברשותו של הינוקא לא מעט כתבי קודש נדירים. בין היתר כתב ידם של רבי שלום שבזי, רבי חיים סינוואני, רבי נתן מברסלב, ספר לבושי שרד עם הגהות בכתב יד של אחד מגאוני ברודי, כתב ידו של החוזה מלובלין, ספר התניא שהיה ברשותו של האדמו"ר האחרון מחב"ד ועוד. את האוצרות הללו אסף במשך השנים בהן נדד עם בני משפחתו בעולם. באורח שאינו מצוי בין האספנים הוא נתן לא מעט חפצים יקרי ערך למשמרת בין התלמידים כשהוא מסביר: "מהות

אחרי שגילה את כוחו בנגלה ובנסתר, בהלכה ובאגדה, במוסר ובחסידות, במתמטיקה ובמחשבה, הוא מתיישב ליד פסנתר מתלמידיו ומתחיל לנגן. נגינה מרגשת שפורטת על מיתרי הרגש באומנות

ילדותו של שלמה יהודה לא הייתה ילדות רגילה כלל. אביו ז"ל היה איש תם רחמן וצנוע אשר סבל רבות בימי חייו והיה בעל ייסורים גדול. במהלך מלחמת לבנון לקה במחלה נדירה הגורמת בין היתר לנשירת השערות ותוקפת את האדם בייסורים קשים. למרות הכול השתדל תמיד לעזור ולהאיר פנים לכל אדם ומעולם לא שיתף איש בצערו.

אם לא די בייסורים הפיזיים, מצבה הכלכלי של המשפחה היה קשה מאוד והגיע לעיתים לפת לחם ממש. בהזדמנות העיד הינוקא כי בתקופות מסוימות הם הסתפקו בפרוסת לחם עם גבינה לסעודת שבת. לאור המצב הקשה, הניח בפניהם אחד מבני משפחתם הצעה עסקית בספרד. ההצעה התקבלה בליט ברירה והמשפחה עברה להתגורר ברובע היהודי העתיק בגירונה שבספרד, עיר מולדתם של הרמב"ן ורבנו יונה. מאוחר יותר עברו לסביליה - גם היא בספרד ומשם לתקופות קצרות לעוד כמה מדינות.

הנדודים בניכר לא היו פשוטים כלל. אך למרות כל הקשיים והטלטלות, ושמו דווקא בגללם, סיגל הילד לעצמו אורח חיים מופלא בייחוד לגילו. כבר מילדותו היה נושא עיניו לשמים למשך שעות ארוכות ומשיח לקדוש ברוך הוא את כל אשר על ליבו. לימים יספר שהעובדה שהרגיש בודד במשך תקופות ארוכות היא זו שהביאה אותו כבר אז להבנה שאין לו בעולמו אלא את בוראו.

כבר בגיל חמש החל לשנן חומש ומשניות בעל פה ולקרוא בשקיקה כל ספר סיפורי צדיקים שהזדמן לידו. כל רגע ורגע היה מנוצל ללימוד וקריאה. לכל מקום שנאלץ לנדוד, לקח עמו ספרים כצידה לדרך. צימאונו ללמוד ולדעת הלך וגבר מיום

גם אחרי שסדר הנגינה מסתיים, הוא עדיין לא עוזב את המקום. הוא מתיישב במקומו. בזה אחר זה הם ניגשים, באים לראות מקרוב. תחילה ניגשים אליו הרבנים. לא רק הסוגיות מהשיעור עולות על השולחן. חלקם מתפלפלים עמו בסוגיות סבוכות בהן הם עוסקים. אחריהם ניגשים האברכים ובני הישיבות, גם להם שאלות, גם להם חידושים. ריתחא דאורייתא כובשת את האולם. השקט שאפיין את השעות האחרונות מופר ברגל גסה, ולבת האש אוכלת בכל הקצוות. כולם יקבלו מענה בסבלנות ובסבר פנים יפות. הינוקא ימתין עד היהודי האחרון, גם אם לשם כך הוא יישאר כאן עד השעות הקטנות של הלילה.

נדודים ילדות קשה בספרד

רבי שלמה יהודה בארי, המכונה בפי מקורביו ומעריציו 'הינוקא', עוד לא בן שלושים ושתיים וכבר כובש לו מקום של הערצה בלבבות רבים. כמו כדור שמתגלגל, מרגע שיצא פעם אחת מחוץ לגבולות השכונה בה הוא מתגורר, יצא שמו ברבים כגאון פלאי ורבים מבקשים להבין מי הוא וכיצד צמח. הוא נולד בישראל בחודש אייר תשמ"ח אחרי שנים רבות של ציפייה. הוריו קראו לו שלמה יהודה על שם שני זקניו: שלמה מצד אביו ויהודה מצד אמו. סבו רבי שלמה היה נצר לכמה מגדולי חכמי תימן ומחותנו של בן בעל השד"ח המקובל רבי שאול דוויק הכהן זצ"ל, שהיה חברותא שלו במשך מספר שנים.

הקול שעולה מן המזרח פותח בחרישיות ובצניעות. הבושה ניכרת היטב. הוא אינו רואה עצמו ראוי לעמוד בפני ההמונים ובראשם תלמידי החכמים היושבים מולו. אלא שאט אט, ככל שחולפות הדקות, הוא מתנתק מן המציאות בה הוא עומד

לחזק אנשים ולעוררם לעבודת המידות.

מי שחשב ששיעור על כבוד הבריות ומידות טובות הוא נחלתם של דרשנים ומגידים, הינוקא פותח לו צוהר חדש ומרתק. הוא מבסס את דבריו בגאונות עצומה מהלכות טומאה וטהרה ולמעשה מכל חלקי התורה. הוא מגייס את כל הידע הבלתי נדלה שלו להעביר את המסר החשוב. "שתהיו מכבדים זה את זה".

שעתיים רצופות נמשך הקסם הזה. שעתיים ללא הפרעה. על שולחנו לא מונחים ספרים, אפילו לא דפים או כרטיסים לצינוני דרך. את הכול הוא שולף מהזיכרון. תוך כדי השיעור הוא מחדש חידושים. המעיין המתגבר אינו פוסק לרגע. לקראת סיום הוא חותם בחידודי גימטריה. את כל הידע הפנומנלי הזה הוא שוזר יחד ליצירת מהלך גאוני שהשורה התחתונה שלו היא מסרים ותובנות הלכה למעשה. כשהוא מסיים את דבריו, השקט ממשיך כמו מכוח האנירציה. זבוב לא מעז להפריע את תחושת מעמד הר סיני. בתחילה הם ממשכיכים להביט בו כמוכי הלם, אחר כך מפנים את מבטם בפעם הראשונה הלילה מאחד לשני כדי לסקור את הבעות הפנים ולהעביר מעין לעין את רשמיהם התדהמה.

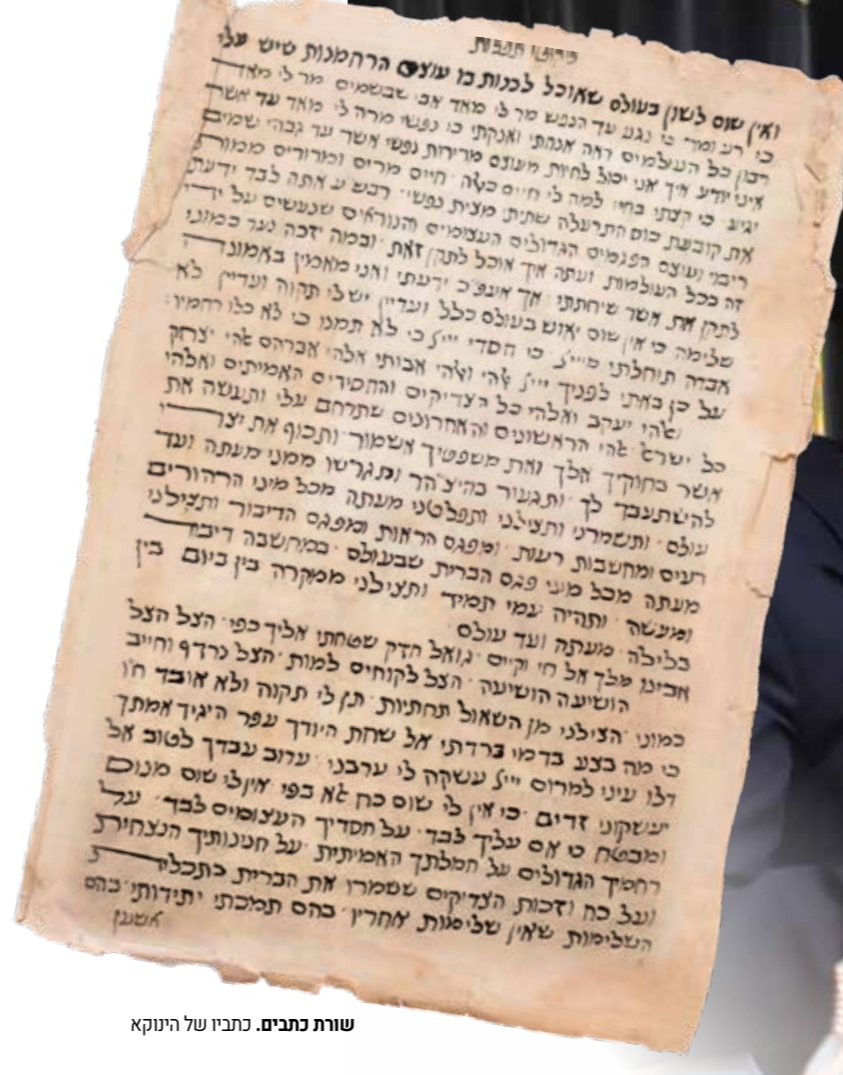
מי שחשב שבכך מסתיימת הדרמה - טעה. אחרי שגילה את כוחו בנגלה ובנסתר, בהלכה ובאגדה, במוסר ובחסידות, במתמטיקה ובמחשבה, הוא מתיישב ליד פסנתר מיוחד שהביא אחד מתלמידיו ומתחיל לנגן. נגינה מרגשת שפורטת על מיתרי הרגש באומנות. יחד עם נגנים ידועים ובראשם תלמידיו החזן ר' חיים אליעזר הרשטיק והכנר העולמי דניאל אהביאל הוא מנגן בדביקות שירי חנוכה ואהבת השם. כמנהגו, הוא מסיים מסכת, והקהל כולו חוגג את חגיגת המצווה במחזה שלקוח מעולמות כמעט דמיוניים.

נס על ערש דודי. האמן יעקובי בדיקון עצמי

הערכה עצומה. עם חשובי הרבנים

שורת כתבים. כתביו של היונקא

שלמה יהודה
שחשק בכל נפש
להמשיך ללמוד
את הקטע שבו
עסק, אמר לגבאי
בליט בריה: "כבר
למדתי בספרים
שצריך ללמוד לפני
הספר הזה". הגבאי
שמע את התשובה,
ולא השתכנע

האדם היא להועיל לאחריו". כך הוא מתנהל בכל אורחות חייו, ואת הדוגמה הטובה ביותר הוא נותן באמצעות החפצים הכי יקרים שבאמתחתו.

במהלך ההכנות לכתבה נחשפתי למכתב ממיס לב המעניק הצצה נדירה לעולמו של הילד ולמערכת יחסים מיוחדת בינו לבין אביו. הוא מתחנן לאביו שהוא רוצה לחזור ארצה כדי לגדול שם. הוא מבין את הצורך של הוריו בנדודים לצורך פרנסה, אך הוא בוחר לחזור לארץ הקודש ולהתמסר שם לתורה הקדושה. הוא כותב לאביו: "תדע שאני בנך הקטן תמיד נמצא בתפלה עליך... שיברך אותך השי"ת וישגיך עליך בכל עת... אשר אתה בארצות הגויים... אתה באור הגדול שבך, השמש שמאיר בתוך החושך... ליבך זך וטהור... מי יוכל לספר מעלותיך."

אחד ממקורביו נזכר בסיפור מאלף מילדותו של היונקא: "כשהיה בן תשע, הופיע בביתם איש עסקים שהיה בקשרי מסחר עם אביו על מנת לקדם הצעה כלכלית רוחנית. האב היה אתו בקשר טוב כבר תקופה, והשניים נהגו להיפגש פעמים רבות. פגישה אחת כזו נערכה בביתם. האב שנכנס עם אותו אדם לבית, פגש את בנו יושב ומעיין בספר כהרגלו. הילד הבחין בהם לרגע אחד ומיד חזר לעיין בתלמודו. לאחר שסיימו את הפגישה החמימה ניגש הילד בדאגה והסביר לאביו כי האדם הזה אינו ישר, והוא עלול לחולל להם נזק גדול. אביו שהעריך את כוח הראיה של בנו החל לנקוט באמצעי זהירות בכל מה קשור לאותו אדם, ואף השתדל לסיים את הקשר מולו. תקופה קצרה לאחר מכן נחשפו כולם למעלליו של אותו איש עסקים והוכח שהילד צדק."

פלא

התכתבות עם הפוסקים

היה זה מעט לאחר בר המצווה. כמנהגו מאז עמד על דעתו, הוא מתפלל בנץ החמה ומיד אחר כך מתחיל בסדרי הלימוד הארוכים. באותו יום, לאחר תפילת הנץ, ישב ללמוד כדרכו מעל ערימת ספרים בפינת בית הכנסת כשכולו ספון בערגה בלימוד התורה הקדושה. גבאי בית הכנסת שראה את התמדתו יוצאת הדופן ואת אהבתו הגדולה לתורה העמיד לרשותו את מפתחות בית הכנסת כדי שיוכל ללמוד בכל זמן שיחפוץ. תוך כדי שהם מדברים, הבחין הגבאי שהנער הצעיר מעיין בספר עמוק העוסק בחכמת הקבלה. "אתה עדיין צעיר, למה אתה מעיין בספרים כאלו?" שאל הגבאי בכעס, והוסיף: "יש לך הרבה מה ללמוד לפני כן", אמר ולקח את הספר מידיו של שלמה יהודה. הנער השקדן ניסה לשכנע את הגבאי שיניח לו להמשיך, אך הלה התעקש שעדיין לא הגיע הזמן. שלמה יהודה שחשק בכל נפש להמשיך ללמוד את הקטע שבו עסק, אמר לגבאי בליט ברירה: "כבר למדתי בספרים שצריך ללמוד לפני הספר הזה". הגבאי שמע את התשובה, ולא השתכנע. הוא עשה עמו תנאי: "אבחן אותך קודם, ואם תעבור את המבחן אחזיר לך את הספר".

שלף הלה מאחד המדפים גמרא מסכת כתובות, פתח אותה באופן אקראי ושאל: "מה אומרים התוספות בעמוד פלוני בראש הדף". על פניו של הגבאי נמתח חצי חיוך מזלזל,

"האב שהעריך את כוח הראיה של בנו החל לנקוט באמצעי זהירות בכל מה קשור לאותו אדם, ואף השתדל לסיים את הקשר מולו. תקופה קצרה לאחר מכן נחשפו כולם למעלליו של אותו איש עסקים והוכח שהילד צדק"

והוא כבר בא לסגור את הגמרא וללכת הביתה אחרי שהוכיח את הנער המרדן כמו שצריך. אלא שבתוך רגעים הוא עתיד לקבל את הלם חייו. שלמה יהודה החל להקריא את כל התוספות מילה במילה. הוא לא הסתפק בכך, אלא ניתח את התוספות. הגבאי המוכשר הצליח להסתיר מעט את ההלם שפקד אותו, והציג את עצמו כמי שטרם השתכנע. הוא רץ לארון הספרים והביא מסכת אחרת. אחר כך הוציא ארבעה טורים, משניות, ירושלמי, תנ"ך, רמב"ם, שו"תים וכל ספר שהזדמן לו. רק כשסיים לבחון את הנער על כל ארון הספרים של בית הכנסת 'השתכנע' שעליו לתת לנער שמולו את הספר שברצונו ללמוד בו. לימים סיפר שלא הצליח להירדם כמה לילות לאחר מה שראה באותו יום.

הגבאי ששום דבר לא הכין אותו לפני כן למה שראו עיניו זה עתה, התנצל עמוקות בפני הנער. לימים הביא לו מתנה יקרת ערך שהתגלגלה לידיו בדרך נס: ספר 'התניא' שהיה שייך לאדמו"ר האחרון מליובאוויטש אשר למד בו במשך עשרות שנים. הוא הוסיף ואמר לנער בהתרגשות: "כל ספר שאתה צריך תבקש ממני ואני אשיג עבורך". הנער הנמיך את קולו וביקש רק דבר אחד: "אל תספר לאיש את אשר ראו עיניך". במשך כמה שנים הצליח הגבאי לנצור את סודו של הנער. אחד האנשים שהכירו את הילד העילוי באותם ימים היה הגאון הישישי חכם גדליה חיים, שבמשך כמה שנים למד עמו בחברותא. גם המקובל חכם אברהם חי זצ"ל העריך אותו מאוד ולמרות גילו המבוגר נהג להגיע מידי פעם ולבקרו. בהיותו בגיל צעיר, מעט לאחר בר המצווה, כבר נהג ללבן סוגיות הלכתיות עם הפוסק הגאון רבי משה הלברשטאם זצ"ל שהתפעל מאוד מחכמתו ומכווח בתורה. לרוב חיבתו אל הנער העניק לו ספר במתנה.

עם הגר"ש בעדני (למעלה) והאדמו"ר מפינסק קרלין (למטה)

קמיע שמחזיק אחד ממעריציו

קהל מעריצים. באחד השיעורים

כולם מרגישים שהוא מחובר לכולם ושואמת אין הבדל בין שום יהודי ובין שום זרם. צריך להרגיש שבביל להבין באמת, אבל אנסה להסביר יותר: בהילולא של צדיקים הרב מדבר על התורה של אותו צדיק, על ההנהגות שלו, על הדרך שלו, על החיים שלו ומה שעבר עליו. הרב בקיא מאין כמוהו בצורה נדירה בכל הסיפורים על כל הצדיקים מכל המקומות והזרמים ומכל הדורות.

"כשהרב מדבר על איזה צדיק, הוא פשוט מחזיר אותך ממש אל אותה תקופה. אתה מרגיש שאתה מתנתק לרגע ונמצא שם עם אותו צדיק, עם אותו גדול, עם אותה דמות היסטורית. אתה ממש מרגיש מחובר אליו. שבביל להביא אותך להרגשה כזאת, כמובן שהרב חייב להיות ממש מחובר אליהם. ואתה רואה את זה עם כל הצדיקים, נביאים, תנאים, אמוראים, הרמב"ם, האריז"ל, הגאון מווילנא, הבעל שם טוב, החזון איש, רבי נחמן מברסלב, בעל התניא, הבבא סאלי, הבן איש חי, הרוגוצ'ובר, כל הצדיקים. כולם ממש. ליטאים, ספרדים, פוסקים, אדמו"רים, לכל אחד ואחד מהם הרב מחובר ממש. הוא מחבר בין כל הדרכים - כי כולם כיוונו להוביל אותנו לאותו ה' אחד".

"לא הכרתי אותו, אפילו לא שמעתי עדיין אודותיו. מה שתפס את תשומת ליבי זה שיושב אדם צעיר בשולחן רגיל, אפילו לא שולחן המזרח, ובערך עשרים איש ממתנינים בתור כדי לדבר אתו"

ברכה האבנים שבנו עיר

ח"כ משה אבוטבול, לשעבר ראש העיר בית שמש, מספר ל'בקהילה' על הקשר בין הינוקא לתנופת הבנייה בבית שמש: "מי שהכיר לי את הינוקא היה בנו של ח"כ לשעבר הרב מוזס. נסעתי לשיעור שלו בראשון לציון והתפעלתי מאוד לשמוע

דיני תערוכות. היו חסרים לי כמה סימוכין ומקורות ובנוסף רציתי לתת פן ייחודי ולשלב גם על הפנימיות שבעניין וגם עובדות בנושא מגדולי ישראל. כשהרגשתי שדברים תקועים התייעצתי עם תלמיד חכם גדול שהפנה אותי לינוקא. כשהגעתי לשיעור שלו ראיתי קודם כל תלמיד חכם עם מידות נקיות. הוא מדבר בכזאת דרך ארץ עם ענווה ושפלות ומסביר את דבריו בסבלנות וישוב דעת אמתי, באופן שכל מי ששומע את דבריו בוודאי יבין את תוכן הדברים וייצא עם תובנות וכלים בפועל להשתמש איתם בחיים ביום יום. בהמשך הבנתי שזו בעצם המטרה שלו, להעביר לכל אחד ואחד את כל מה שיש לו על מנת שכולם יצליחו ויתקדמו ויתעלו בכל מקום ובכל זמן וזו המטרה שלו בשיעורים. מסביב לזה ובשביל זה הוא מביא את כל הידע והמקורות. שכל אחד ייצא עם כלים הלכה למעשה.

"כשניגשתי אליו עם השאלות שלי אחרי השיעור הוא קיבל אותי בסבר פנים יפות כאילו אנחנו מכירים לפני שנים. אחרי שהקשיב והבין הוא שאל בכל זאת עוד מספר שאלות שוב כדי לוודא שלא התביישתי ושמתתי משהו בפנים. רק אחר כך הסביר לי בסבלנות ובגאונות מופלאה את כל מה שרציתי לדעת, את כל הנושאים, את כל המראי מקומות, העובדות, ואת כל הספקות. הוא הפנה אותי לספרים שעל חלקם לא שמעתי לפני כן, ולקח דף ועט ורשם לי את כל הנקודות בסבלנות. אני זוכר שיצאתי בהתפעלות וההתרגשות. לא זוכר מתי עוד הרגשתי ככה. הדברים עשו בי רושם מאוד מאוד חזק, ראיתי מה זה תורה ומידות בכלי אחד".

אני מנסה להבין ממנו מה הייחודיות בשיעוריו של הרב, למעט כמובן אותה יכולת מופלאה לצטט מכל רחבי התורה כולה, והלה יוצא מכליו: "כמעט בכל מקום שתלך יש הרגשה של שייכות לזרם מסוים או לקבוצה מסוימת. אצל הינוקא

שולחן המזרח, ובערך עשרים איש ממתנינים בתור כדי לדבר אתו. הוא כפוף קומה, בקושי יש לו זקן, נראה ילד, וחסידים, ספרדים וליטאים ממתנינים שעה ארוכה כדי לדבר איתו. זה היה מאוד מוזר עבורי. אני לא תמים, אי אפשר למכור לי לוקשים. מודה שבהתחלה קצת צחקתי מהמחזה".

הוא מתאר סוג של 'מבחן' שערך לינוקא. הוא נעמד בתור לעלם הצעיר בן העשרים. כשהגיע תורה, הנחית עליו את כל השאלות הקשות שהיו באמתחתו מזה כמה שנים. "פשוט שחזרתי שאלות מסוגיות שונות בש"ס. היה לי מספיק זמן בתור כדי להכין שאלות מזרעים ועד טהרות. כשהגיע תורי ישר התחלתי לשאול. בהתחלה הייתי בטוח שאין לו מושג על מה שאני מדבר. הוא בקושי הנהג בראש שהיה כפוף כלפי מטה, ומדי פעם הרים אותו כדי להביט בי. הוא לא התערב אפילו לרגע, ולא הביע דעתו. רק כשסיימתי לשאול, הוא התעורר לחיים, והתחיל לירות לי תשובות עם ציטוטים מכל חלקי התורה. הייתי בהלם מוחלט. אני מדבר על סוגיות קשות, ו'הילד' בן העשרים משיב לי עליהן כלאחר יד. מאז אני מחשיב את עצמי לתלמיד שלי".

'הינוקא' מסרב להקים בית כנסת וקהילה משלו. "בסופו של יום מדובר על אברך בן שלושים ומשהו, הוא לא מרגיש ראוי ומתאים לעמוד מול יהודים בני שישים שבאים לחלות את פניו".

נקיות נס ללא פדיון

אחד ממקורביו פותח בפנינו צוהר להיכרות שלו עם הינוקא: "לפני שבע שנים עשיתי עבודת סיכום מקיפה על

תוך רגעים הוא עתיד לקבל את הלם חייו. שלמה יהודה החל להקריא את כל התוספות מילה במילה. הוא לא הסתפק בכך, אלא ניתח את הסוגיא בצורה כזו שגם הגבאי יוכל להבין על מה מדברים התוספות

דרכו של עולם, אט אט החלה השמועה להתגלגל ברבים. תחילה היו אלה רק תלמידי חכמים יודעי דבר שהחליפו ביניהם את שמו וכתובתו של הגאון הצעיר שידוע להלך בכל חלקי התורה. במשך תקופה מסוימת היה מוסר שיעורים לקבוצה מצומצמת של תלמידי חכמים. שיעורים אלו היו מלאים בדעת ובתובנות עמוקות. שומעיהם מעידים שהדברים נחרטו בליבם ועד היום עושים בהם רושם.

שיעורים

ציטוטים ומקורות כלאחר יד

את שיעוריו החל למסור באזור מגוריו עוד בהיותו כבן 15, מאוחר יותר כשהיה בן 18 שנים הפצירו בו למסור שיעורים בירושלים. במשך שנים אלו מסר הרב מאות שיעורים ייחודיים סביב כל נושא תורני שישנו ובכל פעם בנושא אחר בסגנון התואם לקהל השומעים, רבים מהשיעורים היו בנושאים שהציבור ביקש מהרב לדבר בהם או על שאלות שעלו תוך כדי השיעור נסוב סביבם, כשכל שיעור כזה מלא וגדוש בתוכן מרתק ובתובנות עמוקות, כשמאזינו הולכים ומתרבים ורבים מהם מגיעים ממקומות אחרים ברחבי הארץ. באותם ימים כבר החלו לכתוב אותו 'הינוקא' על שם התואר המיוחס בוהר למי שמתהלך בכל מכוני התורה בטרם היה לאיש.

עוד בטרם חגג עשרים שנה כבר נאספו סביבו מעריצים. אחד מהם, יהודי בר אוריין, מספר ל'בקהילה': "ראיתי אותו בפעם הראשונה באיזו חתונה בבני ברק לפני כעשר שנים. לא הכרתי אותו, אפילו לא שמעתי עדיין אודותיו. מה שתפס את תשומת ליבי זה שיושב אדם צעיר בשולחן רגיל, אפילו לא

קהל אדיר. באחד השיעורים בחורף האחרון

אוסף כתיב יד. מתוך אוצרותיו של הינוקא

דגשים הערה בכל ספר

הינוקא שומר מאוד מאוד על סדרים. הוא לומד כל שעות היממה כפשוטו, מלבד תנומה קצרה. בשבת נוהג הוא שלא לישון כלל, ומקדש את השבת בלימוד ובתפילות לאורך כל היום והלילה. הסדרים היומיים שלו חובקים את כל התורה כולה: תורה, נביאים, כתובים, משניות, גמרות בבלי וירושלמי, ספרא, ספרי, פסיקתא, תוספתא, מפרשים, הלכה, ראשונים, אחרונים, שו"תים, זוהר, קבלה, מוסר, חסידות ועוד. לצד הסדרים הקבועים, לכל מקום וזמן יש סדר לימוד מיוחד. עדות מעניינת סיפר אחד שהסיע אותו לביתו כמה פעמים ותמיד התעקש ללוות אותו מהרכב עד פתח הבית. באחת הפעמים הרב השיב: "חבל על דאבדין. אתה תוכל להרוויח עוד דקה ללימוד התורה בכך שתחסוך עוד רמזור, ולי יש סדר לימוד מיוחד מרגע שאני יוצא מהרכב עד לפתח הבניין".

מחברי ספרים רבים שולחים לו את ספריהם. בסוף היום, כאשר הוא מסיים את סדר לימודו המפרך, הוא עובר על כל הספרים החדשים שנשלחו לו ומעיר את הערותיו. תמיד הוא אומר, וכך גם נוהג בעצמו, "כשמתחילים ספר, יש לסיים אותו עד סופו לפי הסדר. אפשר להניח סימניה היכן שעוצרים, למנוע טרדה שלא יזכור היכן הפסיק, וגם כדי לחסוך זמן יקר

"הרב החזיר לה את הפדיון, ושלה אברך ביום שישי שייתן לה אלפיים שקל לקניות לשבת. הוא הבטיח להם ישועה בקרוב ושלא ידאגו כבר ביום ראשון ארע הנס הגדול. הגידול נעצר ואט אט נסוג עד שנעלם לגמרי"

עד היום אבוטבול נוהג להשתתף בשיעורי התורה של הרב ולומד את דברי תורתו. "אני שמח שיש לנו כוכב עולה רוחני המלא באהבת השם ואהבת ישראל. זה מדהים. הוא שולף שם ציטוטים מכל גדולי הדורות מכל התקופות והחוגים. הוא לא מחזיק מעצמו בכלל, מדבר בפשטות בגובה העיניים וכדי לשמח את הציבור הוא מנגן בעצמו על האורגן שירי קודש". הינוקא מסתגר בביתו במהלך השבוע ומקדיש את זמנו ללימוד התורה. סיפורי מופתים רבים נכרכו אודותיו. בשנותיו הקצרות הספיק לחבר לא מעט ספרים, ביניהם סדרת הספרים שו"ת דעת לשלמה, כרם שלמה, דברי שלמה, דברות שלמה, תפלה לשלמה, דגל מחנה יהודה, מרום עינכם ועוד. בשמחת האירוסין לבתו של רבי שלמה בוסו, נכדו של ה'בבא סאלי', סיפר לנוכחים על מופת שפעל הינוקא עבור השידוך: "ביקשתי בעבר כמה פעמים מהצדיק 'הינוקא' שישפיע מברכתו ישועה במציאת זיווג לבתי. בכל פעם הוא בייך, וכששאלתיו מתי, אמר שלא טוב להגיד תאריך, הוא לא רצה להגיד מתי, הוא לא זורק הבטחות סתם. בחנוכה שוב הייתי אצלו וביקשתי והפעם לחצתי קצת, הוא אמר 'במהרה', אמרתי לו, 'כבודו, היום זה חנוכה בחינה של למעלה מהטבע, אני רוצה שכבודו יגיד מתי'. הוא הסתכל בנרות חנוכה, הסתכל עלי ואמר: 'היום!' ככה בפשטות: 'היום!' 'אני משתהה, וכבר באותו בוקר התקשרה הרבנית דרעי שתח' והציעה את השידוך, אחרי שבוע כבר סגרו ווארט. אמרתי אז ואני אומר עכשיו שמאז סידנא בבא סאלי לא הרגשתי כזה רגש מיוחד", חתם האדמו"ר את דבריו הנרגשים.

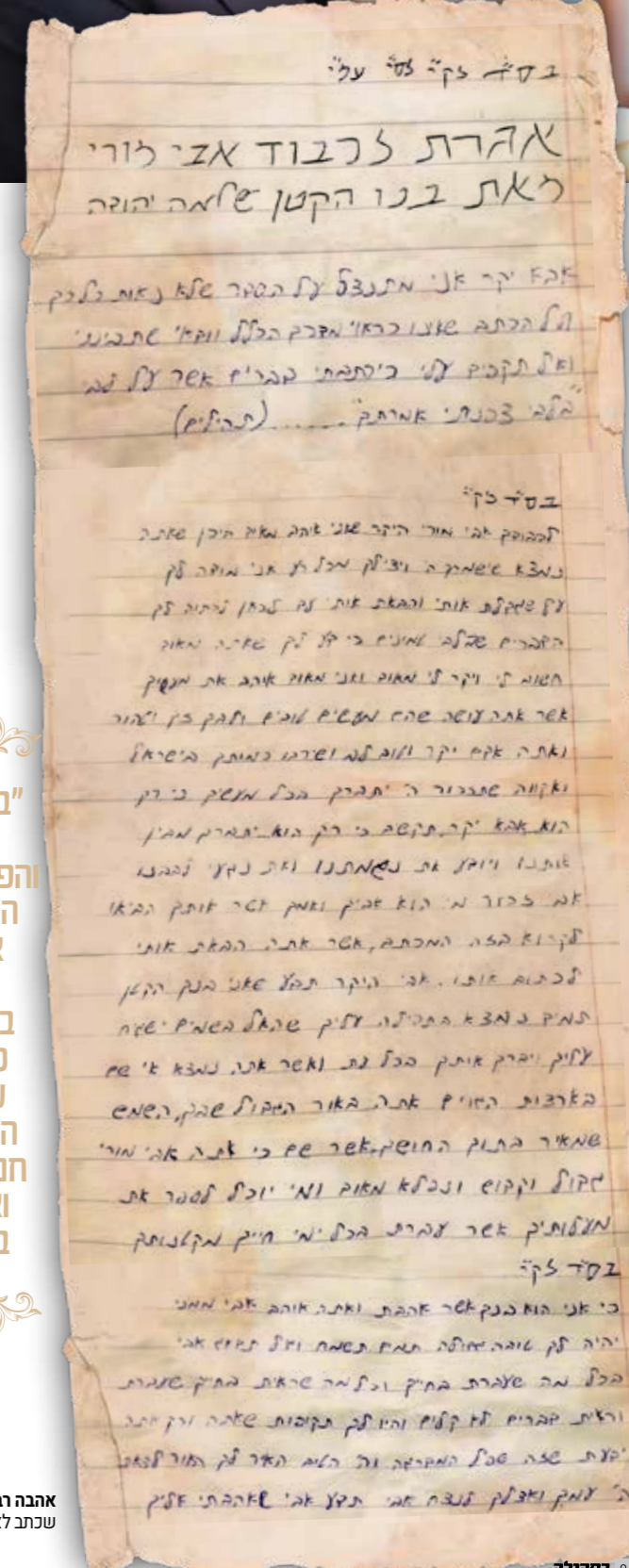
את השיעור ולראות את ההתגודדות סביבו. אחרי השיעור ניגשתי אליו וסיפרתי לו שהארגונים הירוקים וארגוני איכות לבית המשפט שלא יאפשר בנייה בבית שמש. זו הייתה האג'דה שנבחרתי עבורה לראשות העיר בשליחות גדולי ישראל: לבנות דירות לציבור החרדי. סיפרתי לו שבגלל אותם ארגונים נבצר ממני למלא את שליחותי.

"הרב אמר לי דבר מאוד מפתיע. הוא אמר שראש העיר הרוחני של בית שמש נמצא בקרבת מקום אלי, והוא שמשון הגיבור. שמשון, אמר הרב, הוא מלשון שמש, והוא קבור בצרעה על הר גבוה מול בית שמש המקורית. הרב ביקש ממני לגשת לשם ולקחת חופן אבנים מאזור הקבר ולזרוק אותם הכי רחוק שאני יכול לקלוט. 'ככל שתזרוק רחוק יותר – כך תוכל לבנות הרבה יותר ובמרחק רב יותר'.

אבוטבול נסע לשם ואחרי קריאת פרקי תהילים עשה כמצוותו של הינוקא. "זרקתי אותן הכי רחוק שאפשר. וראה זה פלא: מאותו יום הכל נפתח, כל מקום שהגעתי אליו כדי להילחם בתופעת ההתנגדויות – נתנו בי אמון. בתי המשפט החלו לקבל את הטענות שלנו והכשירו את הבניה עבור החרדים. בזכות הסגולה ובזכות ברכתם של גדולי ישראל מרנן הרב עובדיה, הרב אלישיב, הרב שטיינמן, הרבי מבעלזא ושאר גדולי ישראל הצלחנו לעמוד במטרה שהצבנו לעצמנו. לפני שנה וחצי פגשתי את הינוקא בהילולא של שמשון הגיבור בציון. היה שם שיעור תורה ענק בהשתתפות רבים וטובים. סיפרתי לו על התנופה של בית שמש והודיתי לו על הסגולה. אמרתי לו שהאבנים שזרקתי קלעו כל כך רחוק והשתקו את כל ההתנגדויות".

"הוא הראה לי גדול בו נמצאות כל הרבנים של כל הדורות: כל אחד ואחד הוא מכיר בחיבוריו כל אחד ואחד מקורותיו וליבי התמלא שמחה שזה זמן דוהר ליבי שאני רואה בשנים האחרונות שהעולם נורא מתמוטט מתחת הנגע והפגע של המחלוקת"

אהבה רבה. מכתב שכתב לאביו

בפעם הבאה שפותרים את הספר". ספריו הרבים מודגשים במרקר זרחני. כשנשאל הרב על כך השיב שכל דבר שלמד ואהב או התפעל הוא סימן, עד שפעמים היו ספרים שכל הספר הודגש. שוב ושוב הוא חוזר ומשריש שהלימוד החשוב והעיקרי ביותר הוא לימוד הגמרא וההלכה, אך יחד עם זאת צריך לדעת ולהקיף כל הספרים של כל גדולי וצדיקי הדורות כולם.

אחד ממקורביו מספר על דרך הלימוד: "הינוקא מתאר לעיתים תכופות את דרך הלימוד של הקדמונים שכל לימודם היה בנקיות לשם שמים. לדבריו הלימוד הוא כדי לחבר את נשמת היהודי עם הקדוש ברוך הוא. הוא מרבה לעורר על החשיבות בהכנה לפני הלימוד בתפילה ובזכירה של כל הקדמונים שעסקו בתורה במסירות נפש וכל מטרת ההתעמקות והלימוד שלהם הייתה רק לדעת מה הרצון האלוקי מתוך יראה גדולה שלא לטעות חלילה כחוט השערה. הוא מדבר על כך שחשוב להתחבר ממש לדמויות של הצדיקים שלומדים אודותיהם, ולנסות לצייר אותם במחשבה. להפוך את הלימוד למוחשי ממש. 'להיכנס' לתוך הלימוד ולהתרגש ממנו ממש. רק כך לגשת ללימוד. הרב אומר כי זהו אחד הדברים המסוגלים ביותר לזיכרון.

"בשיעוריו הוא מרבה לדבר על גודל מעלת קדושת המחשבה. לפעמים לאדם יש שאלות, אבל כשהוא שומר מחשבתו הוא מגלה שהוא מאמין באמת. הכול מתחיל מהמחשבה.

"בהרבה הזדמנויות הרב אומר שאפשר לבכות מאהבת השם מכמה שורות בגמרא. להביט באותיות ולחשוב שלפני מאה שנים, ולפני חמש מאות שנה, הביטו יהודים בכל מיני מקומות נידחים באותיות האלו בערגה ואהבה וניסו להבין את הדעת האלוקית הזאת. יהודים היו מוכנים להקריב את חייהם בשביל התורה הזאת כמו רבי עקיבא ועוד.

"הוא אומר לנו, כשאדם לומד תורה הוא צריך לחשוב שכל קיום התורה מונח רק עליו, וכך להתייחס לכל תיבה במלוא הרצינות ובמלוא האחריות וכובד המשקל. לקחת קל וחומר מבעל עסק שמשקיע בעסק שלו במשך שנים ונותן את כולו כדי להצליח. על אחת כמה וכמה לקחת את עבודת ה' ברצינות אמיתית. לצד האחריות הגדולה, צריכה להיות שמחה עצומה. להיזכר בכל פעם איזו זכות נפלאה זאת להיות קרוב להשם. אם יש אדם שמקורב לאיזה מנהיג או שר, באיזו הרגשה טובה הוא הולך, על אחת כמה וכמה לאין שיעור מי שמקורב למלך מלכי המלכים.

"הרב מורה להתבונן בגדולת השם דרך התורה ודרך הבריאה להתבונן ולהתפעל מי הוא היוצר שברא כל אלה, ולהבין שלגדולתו אין חקר, ושאת הכל ברא בשבילנו. כך גם לגבי עבודת התפילה. הוא מעורר על כך שתפילה היא הקשר שלנו לבורא עולם. אדם צריך לזכור בכל רגע בתפילה שהוא עומד לפני המלך שכל המפתחות בידו והוא יכול לתת לנו יותר ממה שאפשר לדמיין לאין שיעור. מלבד התפילות שתיקנו לנו, אומר הרב, אדם צריך להרגיל את עצמו להיות בקשר עם הבורא. לשתף אותו בכל החיים ברוחניות ובגשמיות, וכל דבר שאדם צריך או רוצה ירגיל את עצמו להתפלל על כך, ותמיד לבקש מה': 'ונחי בדרך אמת'".

ידע נגן. הפסנתר שמוכן לרגעים שאחרי הדרשה

לפני ה'קורונה': התבודדות ארוכה

במשך זמן רב ניסינו לפגוש את הינוקא פנים אל פנים. אבל מזה חודשים ארוכים – עוד לפני שהחלה מחלת הקורונה – שהוא מתבודד ואינו מקבל קהל. בשל כך אספנו את העדויות מפי התלמידים והמקורבים. ועדיין הדברים כמעט בלתי נתפסים. אבל אז נוכחנו בעדויות הבאות שמדברות בעד עצמן.

הגאון רבי משה מרדכי קארפ מעיד עליו: "אחד ומיוחד שבדורנו, מרא דכולי תלמודא". הגאון רבי שמאי קהת הכהן גראס כותב אודותיו "ספר תורה אשר ידוע לי על רבים שנתקרבו על ידו לתורה הקדושה". הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ ר"י שער השמים כותב "הוא ת"ח מופלג ובעל דעה נכונה והשקפה כרבותינו".

אשתדק הגיע למסור שיעור בבית המדרש של חסידות פינסק-קרלין. מאות גדשו את כל בית המדרש. באולמות סמוכים הוצבו מסכים והשכונה כולה הייתה כמרקחה. לפני השיעור נכנס ביחידות למעונו של הרבי שם שהה שעה ארוכה.

את שיעורו בחנוכה האחרון פתח כדרכו ברצף מאמרים משם עבר לפלפול ובלילת התורה כולה. כמו תמיד, מיקד את דבריו בהלכה למעשה: "שיהיו מכבדים זה את זה". הוא קרא לקיים כנסים על כבוד איש לרעהו והארת פנים. הוא התריע על כך שהאסונות הרבים הם תוצאה של שנאת חינום ובעלי הרכיל והדלטוריא והזלזול בכבוד צלם אלוקים וזעק שוב ושוב על הסכנה הקיומית לעולם כולו מהשתרשות שנאת חינום וריבוי המחלוקות, "שהם שורש כל הצרות והאסונות, וסכנת הקיום האמיתית שלנו".

"ישנו דבר יחידי שיכול לבטל את כל הצרות והייסורים המחלות והבעיות מכולם", אמר הרב בדרשה, "זהו רק הכבוד שיהיה לכל יהודי והארת הפנים התמידית לכל אחד, ושיתבטלו בעלי הרכילות ולשון הרע". הינוקא זעק בכאב: "יש הרבה לוחמים על שמירת הדת – מתי יקומו הלוחמים שיגנו על כבוד עם ישראל ויטכסו עצות איך להרבות באהבת ישראל ומיגור שנאת חינום? צריך לשלל אחד תהיה דאגה מצער של כל אחד מישראל, לכבד את הצלם אלוקים שבכל אחד. רק על ידי זה מתגלה כבוד השם בעולם. צריך להחדיר לב ורגש יהודי כבר בילדי החיידרים וללמדם להקפיד שלא יציערו ולא יבזו אף ילד".

"חבל על דאבדוק. אתה תוכל להרוויח עוד דקה ללימוד התורה בכך שתחסוך עוד רמזור, ולי יש סדר לימוד מיוחד מרגע שאני יוצא מהרכב עד לפתח הבניין"

